

Accountantsverslag

Gemeente Noordwijk

Boekjaar 2022

Aan de Gemeenteraad van de
gemeente Noordwijk
Postbus 298
2200 AG Noordwijk

ONDERWERP:

Accountantsverslag 2022

KENMERK:

Versie d.d. 27-06-2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Noordwijk, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 30 november 2022, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022, inclusief het bijbehorend erratum, een goedkeurende verklaring te verstrekken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

S.M. Turenhout RA
Director Audit

Inhoudsopgave

Bestuurlijke
samenvatting

Opdracht, scope
en uitkomsten

Belangrijkste
bevindingen

Financiële
positie

Overige
onderwerpen

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

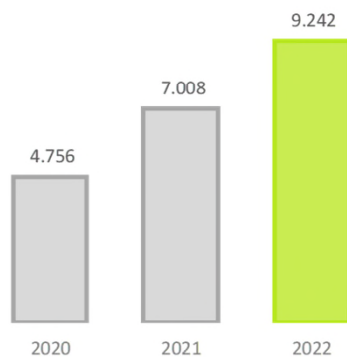
Financiële kengetallen en signaleringwaarden

Gerealiseerd saldo baten en lasten

9,24

MILJOEN EURO

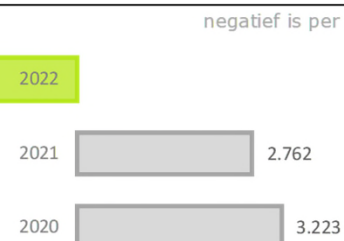
Mutatie reserves

-2,43

MILJOEN EURO

-2.429

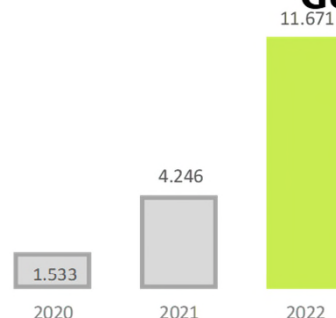
negatief is per saldo onttrokken

Gerealiseerd resultaat

11.671

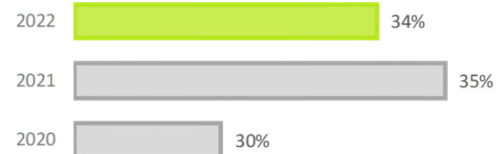
11,67

MILJOEN EURO

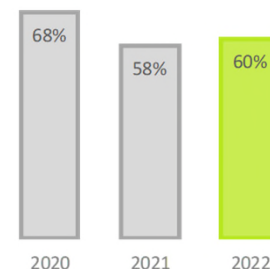

Schuldquote

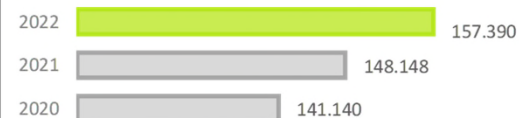
34%

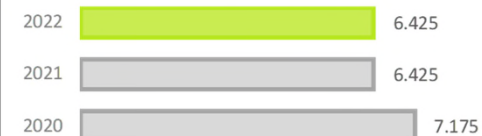
Solvabiliteit

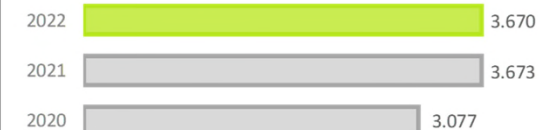
Totaal eigen vermogen

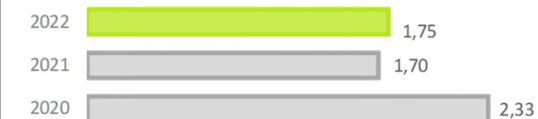
Weerstandscapaciteit

Risico's totaal

Weerstandratio

Bestuurlijke samenvatting

	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende verklaring te verstrekken voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De ongecorrigeerde verschillen blijven onder de goedkeuringstoleranties.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
	Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2022.
	Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken geen ongecorrigeerde fouten, en een enkele onzekerheden (€90 duizend) in het kader van jeugdhulp. Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren. We constateren dat de correcties uit de controle zijn verwerkt door de gemeente.
	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 in overeenstemming zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Noordwijk voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

Bestuurlijke samenvatting

	<p>Het boekjaar 2022 sluit met een financieel resultaat van € 11,7 miljoen. De totale vermogenspositie van de gemeente Noordwijk bedraagt € 157,4 miljoen (2021: € 148,1 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 60% (2021: 58%). De vermogenspositie is stabiel te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met € 6.425.000 en een weerstandsratio van 1,7 ruim voldoende is.</p>
	<p>Gevolgen oorlog Oekraïne: Inflatie en energiecrisis heeft voor 2022 een belangrijke invloed op uw gemeente. De energiecrisis en daarmee samenhangend de (kosten)inflatieontwikkeling in Nederland was dit controlejaar onverminderd hoog. Wij hebben bij de controle vastgesteld dat deze kostenstijgingen gedurende het boekjaar adequaat zijn begroot en dit niet heeft geleid tot begrotingsoverschrijdingen.</p>
	<p>Inzake de kosten Jeugdwet, Tozo en de Wmo steunt de gemeente op verantwoordingen van enerzijds SOZ Holland Rijnland en anderzijds ISD Bollenstreek. Uit de verantwoording van de SOZ Holland Rijnland blijkt een onzekerheid van 1,3% van de lasten jeugdzorg, deze onzekerheid is meegenomen in onze foutenevaluatie.</p>
	<p>De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn adequaat toegelicht.</p>
	<p>Wij hebben de samenwerking met de gemeente Noordwijk als prettig ervaren. Wij merken hierbij op dat wij op een prettige manier hebben samengewerkt gedurende de controle. De obstakels die wij gedurende de controle zijn tegengekomen, hebben wij door goede samenwerking kunnen nemen.</p>

Opdracht Scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 30 november 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.700.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.700.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 5.100.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 85.000

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering van de grondexploitaties
- Nauwkeurigheid van de voorzieningen.
- Rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen.
- WNT-verantwoording.
- Onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen en uitkeringen.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2022 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Opdracht, scope en uitkomsten

Fraude risico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2022 bevat voor het eerst een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV-COS 700).

Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

In de controle betrokken werkzaamheden omtrent frauderisico's

- **Risico op doorbreking van de AO/IB door de leiding:** Vanuit onze accountantsregelgeving geldt een specifiek risico op doorbreking van de AO/IB door de leiding. Het college of management bevindt zich in organisaties in een unieke positie om fraude te plegen, doordat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren.
- **Risico op corrupt handelen:** Voor gemeenten hebben wij inherent een corruptierisico (ondermijning) onderkend, aangezien een gemeente in een verhoogd risico sector (overheid) werkzaam is en er grote transacties door de gemeente lopen. Op basis hiervan hebben wij dit risico geïdentificeerd, dit is in lijn met NBA-praktijkhandreiking 1137. Binnen Baker Tilly is de consistente gedragslijn dat een geïdentificeerd corruptierisico als frauderisico worden gekwalificeerd.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat een opbrengstenstroom vast kan zijn, waarop de gemeente geen invloed heeft (zoals de rijksbijdrage en specifieke uitkeringen vanuit het rijk) of dat een opbrengststroom geen materiële omvang heeft of dat een opbrengstenstroom bestaat uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Op basis van de begroting 2023-2026 zien wij dat de gemeente tot en met 2025 een sluitende begroting heeft. Het 'ravijnjaar' 2026 laat nog een verlies zien als gevolg van de (verwachte) negatieve bijstelling van het gemeentefonds in 2026. Op basis van de voorjaarsnota 2023 van de rijksoverheid maken wij op dat het rijk een aanvulling gaat doen in het gemeentefonds om gemeenten hierin tegemoet te komen. De verdere uitwerking moet nog plaatsvinden, via de meicirculaire verwachten wij nadere duiding hiervan.

Op basis van de financiële kengetallen stellen wij vast dat de structurele begrotingsruimte voldoende is om financiële tegenvallers op te vangen. Wij stellen hierbij op basis van de weerstandsratio vast dat deze nagenoeg gelijk is gebleven. Hierbij valt voornamelijk op, dat alle ratio's ten opzichte van voorgaand jaar een stabiel karakter weergeven.

Samenvattend geven de financiële kengetallen en de begrotingspositie geen aanleiding om de continuïteits- veronderstelling in twijfel te trekken.

Belangrijkste bevindingen

Grondexploitaties

Algemeen

Voor de jaarrekening 2021 was de oorlog in de Oekraïne een zogenoemde 'gebeurtenis na balansdatum'. In de jaarrekening over boekjaar 2022 moet voor het eerst rekening gehouden worden met de effecten hiervan. Zowel de directe als indirecte gevolgen (stijgende energieprijzen en inflatie) kunnen grote gevolgen hebben.

De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De schattingonzekerheid is door alle externe ontwikkelingen in 2022 fors toegenomen en vormt daarom een significant risico in onze controleaanpak. De complexiteit in de projectontwikkeling omvat de volgende risico's:

- De vraag naar (betaalbare) woningen is fors hoger dan het aanbod.
- Stijgende energie- en grondstofprijzen.
- Krapte op de arbeidsmarkt.
- Stikstofproblematiek.
- Verduurzamingsopgave.
- Stijgende rente.
- Macro-economische factoren zijn minder stabiel.

De hogere onzekerheid en wisselingen in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Deze hogere mate van onzekerheid maakt het belangrijker om een adequate toelichting op te nemen in de jaarrekening.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Waardering inclusief specifieke projectrisico's

Bronsgeest

Vanuit onze controle zien wij de voornaamste risico's in de grondexploitatie Bronsgeest. De overige grondexploitaties bevinden zich nagenoeg allemaal in een vergevorderd stadium. Voor de grondexploitatie Bronsgeest hebben onze vastgoedspecialisten een scan uitgevoerd op de waardering.

Voorgaand jaar hebben wij in ons accountantsverslag opmerkingen geplaatst over de beperkte diepgang van de onderbouwingen van de grondexploitatie Bronsgeest, waardoor de onzekerheden nog erg hoog zijn. In 2022 zijn er (beperkte) ontwikkelingen geweest, echter merken wij op dat de grondexploitatie zich nog steeds in de beginfase bevindt, waardoor de onzekerheden nog steeds erg hoog zijn. Hierdoor kunnen toekomstige ontwikkelingen nog aanzienlijke (positieve of negatieve) effecten hebben op het resultaat.

Voor Bronsgeest zijn nog niet alle vergunningen verkregen. Hierdoor zijn er nog onzekerheden ten aanzien van de te maken kosten en de te ontvangen opbrengsten uit de grondexploitatie. Op basis van de huidige raming, is er een verliesvoorziening gevormd van € 1,7 miljoen, terwijl er vorig jaar een positief resultaat van € 0,9 miljoen werd verwacht. Deze ontwikkeling is passend bij de ontwikkelingen in de bouwsector/woningmarkt. Wij hebben de uitgangspunten van de grondexploitatie getoetst, hieruit is gebleken dat de schattingen enigszins voorzichtig zijn. Er is hiermee een hoger verlies berekend, dan op basis van onze schatting noodzakelijk is.

Verliesvoorziening

De verliesvoorziening van Bronsgeest is hierboven reeds benoemd en uitgewerkt. De overige drie verliesvoorzieningen laten weinig ontwikkeling zien. Hierbij zijn dan ook geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Tussentijdse winstneming

Er is op meerdere grondexploitaties een resultaat genomen, met een totale impact van €260 duizend. Wij hebben vastgesteld dat de winstberekening juist is.

Grondexploitaties

Grondexploitatie

Uw gemeente kent een in omvang beperkte balanspost met betrekking tot onderhanden projecten, dit betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, ontwikkeling verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten en daarmee de waardering, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Om te schatten wat de waarde van een complex is, is een aantal risico's c.q. schattingen van belang. De schattingsfactoren in de waardering van de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt?
- **Programmering:** Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** Is afgewogen en adequaat onderbouwd welke prijzen kunnen worden gevraagd?
- **Parameters.** Welke ontwikkeling van rente, kostenstijgingen en opbrengstenstijgingen verwacht de gemeente in de komende jaren?
- **Plankosten:** Wat zijn de kosten die de gemeente moet maken om een complex te kunnen ontwikkelen?

Het college heeft op grond van de keuzes van de raad de grondexploitatie geactualiseerd en de calculaties opnieuw berekend. Het college heeft beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een verliesvoorziening moet worden getroffen of er tussentijds winst moet worden genomen.

Planning

De planning van de grondexploitaties staat bij veel gemeenten onder druk als gevolg van de stikstofproblematiek. Doordat de meeste huidige grondexploitaties ver in de afronding zijn, speelt dit voor uw gemeente bij die grondexploitaties niet.

Bij Bronsgeest zien wij wel terug dat de planning naar achteren is geschoven. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat vergunningen nog verkregen dienen te worden.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Noordwijk. De ingerekende programmering ligt in lijn met voorgaand jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen liggen bij een groot deel van de grondexploitaties reeds contractueel vast en kennen zodoende (nagenoeg) geen risico's meer.

Voor Space Businesspark en Bronsgeest zijn de verkoopprijzen nog niet via overeenkomsten zijn vastgelegd. Ter onderbouwing van de te verwachte verkoopprijzen is voor Space Businesspark dit jaar een taxatie verricht. Waarmee de verkoopprijzen voldoende onderbouwd zijn.

Voor wat betreft Bronsgeest zijn de verkoopprijzen bepaald op basis van schattingen, zoals taxaties en grondprijzen. Wij hebben deze schatting als plausibel beoordeeld. Doordat er nog geen contractuele overeenkomsten zijn, is er nog de onzekerheid dat deze prijzen zullen dalen of stijgen en hiermee het resultaat zal beïnvloeden.

Parameters

De parameters zijn nader toegelicht op de volgende pagina.

Plankosten

Een groot deel van de plankosten zijn reeds in voorgaande jaren contractueel overeengekomen, hierdoor zijn er slechts beperkte verschuivingen geconstateerd. Grootste risico inzake de plankosten zitten in de grondexploitatie Bronsgeest. Doordat de plannen nog concreter moeten worden, zitten hier ook voor de plankosten nog de grootste onzekerheden.

Grondexploitaties

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door de gemeente Noordwijk gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging zit aan de hoge kant, ten opzichte van de landelijke prijsindexcijfers. De verwachting voor de komende 2 jaar is evenwichtig, echter op de lange termijn lijkt de parameter aan de voorzichtige kant.

Opbrengstenstijging

De opbrengstenstijging speelt feitelijk alleen bij de grondexploitaties Space businesspark en Bronsgeest. Bij de overige grondexploitaties liggen de verkopen reeds contractueel vast. Zodoende heeft deze parameter geen invloed op de overige grondexploitaties. Voor deze twee grondexploitaties achten wij deze parameter voorzichtig.

Schattingonzekerheden grondexploitaties

De huidige situatie en de onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen betekent een grote schattingonzekerheid op de verwachte realisatie van uw complexen. Bij een hoge mate van schattingonzekerheid is het passend om in de jaarrekening hierover een nadere toelichting op te nemen. Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het toelichten van de gehanteerde veronderstellingen.
- Een toelichting (impact / scenario's) over de schattingonzekerheid.

Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de jaarrekening op pagina 151 en 152 in voldoende mate deze onzekerheden weergeeft.

Parameters	2022	2021	Schatting 2022	Schatting 2021
Rente	0,7%	0,9%	●	●
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	●	●
Kostenstijging	4%	2,5%	●	●
Opbrengstenstijging	0%	2,5%	●	●

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Noordwijk voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij deze taken zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Jeugdwet	Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	Delegatie	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Wmo	ISD Bollenstreek	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	ISD Bollenstreek	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Jeugdwet

In 2022 is de jeugdwet overgedragen van TWO Holland Rijnland (hierna: TWO) naar Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (hierna: SOZ HR). SOZ HR voert de inkopen uit en controleert de declaraties.

De gecontroleerde verantwoording SOZ HR is op 5 juni 2023 uitgebracht. Bij de verantwoording is een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Uit de verantwoording blijkt een onzekerheid van 1,3% van de gehele verantwoording. De belangrijkste geconstateerde onzekerheden hebben betrekking op:

- ontbreken van een finale afrekening met kleine zorgaanbieders;
- ontbreken van specifieke projectgelden in de definitieve productieverantwoording van een zorgaanbieder;
- diepgang van de controle op verantwoordingen van zorgaanbieders met een landelijke declaratie die in absolute omvang uitstijgt boven de omvang van de verantwoording van SOZ
- ontbreken van prestatieinformatie over de vergoeding van meerkosten.

Voor de gemeente Noordwijk betreft de onzekerheid een bedrag van circa € 90 duizend. Deze onzekerheid is opgenomen in onze foutenevaluatie.

Wmo en PGB

De Wmo-verstrekingen en de PGB's verlopen volledig via ISD Bollenstreek.

De verantwoording van ISD Bollenstreek is ontvangen. Bij de jaarrekening is een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Uit de ontvangen rapportage blijkt dat de uitvoering van de regelingen rechtmatig heeft plaatsgevonden. Er zijn alleen formele onrechtmatigheden en beperkte onzekerheden geconstateerd. Deze fouten en/of onzekerheden hebben geen impact op de jaarrekening van de gemeente Noordwijk.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Het kabinet heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) in 2022 verlengd tot 31 maart om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal.

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben door middel van dossierreview vastgesteld dat de controlerend accountant van ISD Bollenstreek de opzet, bestaan en werking van dit beleid heeft gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan, wordt naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt van de regeling. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

Bevindingen

Energiecrisis en hoge inflatie

De energiecrisis en daarmee samenhangend de (kosten)inflatieontwikkeling in Nederland was dit controlejaar onverminderd hoog. Wij hebben bij de controle vastgesteld dat deze kostenstijgingen gedurende het boekjaar adequaat zijn begroot en dit niet heeft geleid tot begrotingsoverschrijdingen.

Facturen niet nauwkeurig afgegrensd

Wij hebben in de controle vastgesteld dat er in had verantwoord moeten zijn in 2021. 2022 een factuur is verantwoord die betrekking heeft op werkzaamheden die zijn uitgevoerd in 2021.

Het ging hierbij om een investering factuur van € 250.000. Deze had betrekking op werkzaamheden sportpark de Boekhorst. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd vanaf halverwege 2021 tot en met december 2021, maar is pas later in 2022 als factuur bij de gemeente ontvangen.

Wij adviseren om de verplichtingen nauwkeuriger te monitoren.

Verhuuradministratie

Wij hebben vorig jaar gerapporteerd omtrent het ontbreken van een deugdelijke verhuuradministratie. Er zouden reeds stappen zijn ondernemen, welke wij zouden toetsen gedurende de controle. Echter hebben wij gedurende de controle dezelfde problematiek ervaren als voorgaand jaar. Er wordt volgens de gemeente nog gewerkt aan de verbetering hiervan.

Aansluiting van de jaarrekening naar de financiële administratie

Voorgaande jaren zijn wij samen met de gemeente Noordwijk een traject gestart om de aansluiting van de jaarrekening naar de financiële administratie te verbeteren. Gedurende 2020 is gekeken hoe de aansluiting verbeterd kon worden. Bij de jaarrekening 2021 leek dit opgelost. Bij de jaarrekening 2022 hebben we weer moeite gehad om de aansluiting tussen de jaarrekening en de financiële administratie te verkrijgen.

Inmiddels zijn we samen met de gemeente een traject gestart om inzichtelijk te maken hoe de financiële administratie aansluit op de jaarrekening, zodat dit volgend jaar niet meer tot problemen leidt.

Bevindingen

Speerpunten auditcommissie

Wij hebben vanuit de auditcommissie het verzoek gekregen aandacht te besteden aan de twee onderstaande benoemde speerpunten binnen de gemeente.

Herstelwerkzaamheden Schelt

Als aanvullend aandachtspunt heeft u ons gevraagd om specifiek de herstelwerkzaamheden van De Schelt te beoordelen. De uitgaven in 2022 zien nagenoeg volledig op de realisatie van de tijdelijke multifunctionele hal en hebben, in afwachting over de politieke besluitvorming, nog nauwelijks betrekking op de realisatie van de nieuwe Schelt. Als gevolg hiervan hebben wij bij onze werkzaamheden ons primair op de investeringen van de multifunctionele hal gericht. Uit onze beoordeling blijken de volgende bevindingen:

- In 2022 is de bouw van de tijdelijke multifunctionele hal gerealiseerd. De gemaakte kosten voor de hal zijn binnen het daarvoor gestelde krediet van EUR 2 miljoen gerealiseerd.
- De geïnvesteerde bedragen in de multifunctionele hal zijn geactiveerd en worden afgeschreven in een periode van vijf jaar. Deze periode ligt in lijn met de (op balansdatum) aanwezige verwachting van de realisatie van de nieuwe Schelt. Het gehanteerde termijn is door ons daardoor als toereikend beoordeeld.
- De tijdelijke multifunctionele hal is nog geen onderdeel van de meerjarenonderhoudsvoorziening voor gebouwen van de gemeente. Op basis van het korte termijn van gebruik is dit naar onze mening ook passend. Indien het termijn van het gebruik van de hal mogelijk wordt verlengd adviseren wij om de hal in de beheerplannen voor uw onderhoudsvoorziening te betrekken.

Waardering Achterweg

Als aanvullend aandachtspunt heeft u ons gevraagd om specifiek de waardering van de grondpositie van de Achterweg te beoordelen. Bij de beoordeling van de waardering van de Achterweg zijn de volgende elementen van belang:

- De grondpositie aan de Achterweg voldoet aan de eisen die het BBV stelt aan 'warme gronden'. Het gevolg hiervan is dat bij de bepaling van de waardering mag worden afgeweken van de waarde van de huidige bestemming (agrarische grond), maar rekening mag worden gehouden met de mogelijke toekomstige bestemming (wonen).
- De huidige waardering van de grondpositie is toereikend onderbouwd met taxatierapporten die rekening houden met de toekomstige bestemming.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden constateren wij dat de gehanteerde waarde voor de gronden aan de Achterweg toereikend zijn geclassificeerd als 'warme grond', waarbij de waardering toereikend is onderbouwd.

Op basis van de huidige situatie is het nog onzeker of een bestemmingsplanwijziging en realisatie van woningen op de percelen Achterweg worden gerealiseerd. Indien de wijziging niet wordt gerealiseerd heeft dit een negatief financieel effect voor de gemeente, doordat een afwaardering naar agrarische waarde zal moeten plaatsvinden. Op basis van de huidige marktgegevens ligt deze waarde circa 0,5 miljoen onder de gehanteerde boekwaarde. Wij adviseren om dit mogelijke risico als risico mee te nemen in uw risicoparagraaf.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de afwijkingen ten opzichten van de begroting na wijziging opgenomen. Wij constateren dat er in het boekjaar geen begrotingsoverschrijdingen zijn ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Investeringskredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Financiering

In 2022 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, schatkistbankieren en het kasgeldlimiet merken wij op dat de gemeente Noordwijk zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2022 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse over afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de minimaal gestelde eisen.
Fraude	Wij adviseren u om in de toekomst een frauderisicoanalyse op te stellen en ter verbetering van het inzicht de risico's toe te lichten in het jaarverslag.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst. Gedurende 2022 is de gemeentesecretaris gewijzigd.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen gelden eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Financiële positie

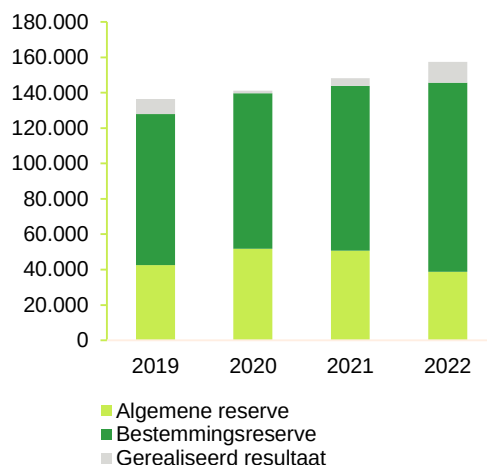

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2022 volgens de jaarrekening € 157,4 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 157,4 miljoen is € 38,8 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gedaald met € 11,9 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door het vormen van bestemmingsreserves ten lasten de algemene reserves, dit zit voornamelijk in de onttrekking van € 16 miljoen vanuit de algemene reserve NUON naar de bestemmingsreserves (kapitaallasten NWH/SJC). Per saldo is gedurende 2022 € 9,2 miljoen toegevoegd aan de reserves.

Analyse van het resultaat

Het gerealiseerd saldo van baten en lasten laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 9,2 miljoen positief. In de begroting na wijziging was rekening gehouden met een resultaat van € 10,1 miljoen negatief.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vanaf pagina 182 in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Belangrijke voordelige verschillen hebben betrekking op de kosten voor opvang ontheemden Oekraïne en grondexploitaties. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Wij constateren dat er op veel verschillende terreinen in de jaarrekening voordelen zijn gerealiseerd ten opzichte van de begroting, dit veroorzaakt per saldo een omvangrijk verschil ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. Er is hierbij voornamelijk sprake van incidentele positieve resultaten. Een beperkt deel van deze resultaten had de gemeente in de tussentijdse rapportage reeds kunnen verwerken. Wij adviseren u het monitoringsproces te beoordelen en waar mogelijk te optimaliseren, zodat ook onderbestedingen tijdig kunnen worden gesignaleerd en ter beschikking aan de raad kunnen worden gesteld.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente		Landelijk	
	2022	2021	2022	2021
Netto schuldquote	33,6	35,3	74	73
Solvabiliteit	60,2	58,0	30	31
Belastingcapaciteit	113,8	112,2	105	105
Structurele exploitatieruimte	10,4	6,7	0,2	0,6

Het kengetal schuldquote is licht gedaald in 2022 (van 35,3 % naar 33,6%). Hiermee wordt ruim binnen de gestelde signaalwaarde van de VNG (100%) gebleven.

De solvabiliteit is licht gestegen van 58,0% naar 60,2% in 2022. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Ondanks de lichte daling wordt er ver boven deze signaalwaarde gebleven. Zodoende bent u binnen de gestelde signaalwaarde gebleven.

Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Noordwijk ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 113,8%. De woonlasten in Noordwijk liggen hiermee hoger dan het landelijk gemiddelde. Deze zijn in 2022 gestegen. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er een structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Op basis van bovenstaande kan worden gesteld dat de financiële positie van de gemeente gezond is.

Financiële positie

Weerstandvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hiernaast is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de reserve weerstandsvermogen. De weerstandsratio kwalificeert als "Ruim voldoende".

In de jaarrekening (op pagina 96) geeft de gemeente zelf reeds aan dat er een weerstandscapaciteit van € 6.433.000 benodigd is. Hiermee is de benodigde weerstandcapaciteit precies (verwaarloosbaar verschil van € 8.000) aanwezig.

X €1.000	2022	2021	2020
Weerstandscapaciteit	€ 6.425	€ 6.425	€ 7.175
Risico's	€3.676	€ 3.673	€ 3.077
Weerstandsratio	1.7	1.7	2.3

Weerstandsratio	Betekenis
≥ 2.0	Uitstekend
$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
$1.0 < 1.4$	Voldoende
$0.8 < 1.0$	Matig
$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Wet versterking decentrale rekenkamers

Met ingang van 1 januari 2023 treedt voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking. Deze wet is op 31 mei 2022 met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.

Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen. Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan -desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Publieke Managementletter 'Scherp op fraude'

In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter 'Scherp op fraude' uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML 'Scherp op Fraude' staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.

<https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf>

Eerder verschenen PML's zijn beschikbaar op: <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/>

Overige onderwerpen

Sustainability / Duurzaamheid

De Europese Unie heeft één doel en dat is de gezondheid en het welzijn van de mens verbeteren door Europa klimaatneutraal te maken en onze natuurlijke omgeving te beschermen.

Met een pakket aan maatregelen, de actieplannen die voortvloeien uit de “EU Green Deal”, beoogt Europa een overgang naar een duurzame en klimaat-neutrale economie. Onder het motto ‘No one will be left behind’ raken deze maatregelen alle sectoren. Dit vereist integrale verankering van duurzaamheid in bedrijfsvoering en besluitvorming.

Europa vaart een andere koers: vrijblijvendheid is voorbij

Na ruim twee jaar werk en onderhandelingen heeft het Europese Parlement in november 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aangenomen en inmiddels is deze goedgekeurd door de Europese Raad. De CSRD-rapportage bevat ten minste de volgende informatie:

- Bedrijfsmodel en de integratie van duurzaamheid daarin.
- Borging van duurzaamheid in bedrijfsvoering en besluitvorming.
- Strategie en langetermijndoelstellingen die bijdragen aan een duurzame en klimaat neutrale economie.
- Impacts (positief en negatief) van uw organisatie op de maatschappij.
- Risico's en kansen gerelateerd aan klimaatverandering voor uw bedrijfsmodel en uw waardeketen.
- Zorgplicht waardeketen (o.a. mensenrechten en milieu-effecten).

De CSRD-rapportage verantwoording zijn vereist voor elke grote onderneming vanaf boekjaar 2025. De verwachting is dat deze richtlijnen niet verplicht zullen zijn voor lokale overheden. Op basis van een voortrekkersrol / voorbeeldfunctie van overheidsorganisatie inzake duurzaamheid wordt echter wel verwacht dat er in de komende jaren steeds meer vrijwillig over dit onderwerp zal worden gerapporteerd. Wij adviseren u om dit onderwerp met uw raad te bespreken en de reikwijdte en informatieverschaffing inzake sustainability rapportage af te stemmen en uw registratie hierop voor te bereiden.

Impact voor de gemeente Noordwijk

Zoals beschreven is de CSRD-rapportage verplichting waarschijnlijk niet van toepassing op gemeenten. Wel is de verwachting dat het maatschappelijk verkeer en het bedrijfsleven ook naar gemeenten zullen kijken. In het jaarverslag is gerapporteerd over de sociale en milieu aspecten van duurzaamheid. Dit komt tot uiting in het jaarverslag doordat de gemeente aandacht besteedt aan het verbeteren van de leefbaarheid en betaalbaarheid binnen de gemeente.

Het ontbreekt echter nog aan een beschreven strategie en meerjarenplan op het gebied van duurzaamheid, waaraan de genomen acties gekoppeld zijn. Hierdoor ontbreekt het nog aan een gestructureerde werkwijze en rapportage inzake duurzaamheid.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage (1)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	N.V.T.	N.V.T.	
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen	N.V.T.	N.V.T.	
A16	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's	N.V.T.	N.V.T.	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek	N.V.T.	N.V.T.	
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.V.T.	N.V.T.	
C55	Aanpak energiearmoede	N.V.T.	N.V.T.	
C62	Regeling specifieke uitkering kwijschelding gemeentelijke belastingen	N.V.T.	N.V.T.	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.V.T.	N.V.T.	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging	N.V.T.	N.V.T.	
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	N.V.T.	N.V.T.	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2021	N.V.T.	N.V.T.	
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_Totaal 2021	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (2)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_Totaal 2021	N.V.T.	N.V.T.	
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N.V.T.	N.V.T.	
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen	N.V.T.	N.V.T.	
G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente	N.V.T.	N.V.T.	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.V.T.	N.V.T.	
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.V.T.	N.V.T.	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.V.T.	N.V.T.	
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	N.V.T.	N.V.T.	
H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 2	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 3	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 4	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 5	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
n.v.t.		n.v.t.
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	0	0
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	0	0

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	90	90
Prestatielevering WMO	n.v.t.	n.v.t.
Prestatielevering PGB	n.v.t.	n.v.t.
Totaal onzekerheden	90	90

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Noordwijk maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. De samenwerking met ISD Bollenstreek en Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland ten aanzien van het sociaal domein is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountants een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Noordwijk hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Noordwijk betreffen:

- de nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen;
- de nauwkeurigheid en volledigheid van de grondposities.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Daarnaast hebben wij niet om specifieke schriftelijke bevestigingen verzocht.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

Stefan Turenhout RA

Director Audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Ruben Heemskerk RA

Manager Audit

r.heemskerk@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Churchillplein 5D

Postbus 85745

2517 KZ Den Haag

+31 70 358 90 00

